

Genesis 47:29a

“Als nu de dagen van Israel naderden dat hij sterven zou....”

Jacob heeft 1 geweest 2 getuigd 3 gehunkerd

Gemeente,

Op mijn bureau ligt een boekje met een vreemde titel. Tegelijk ook een veelzeggende titel. Het is een boekje van de Engelse puritein William Perkins. En die titel is: “Stervenskunst”.

Daar gaat het vanavond over. Want dat is heel wat. Sterven dat is afscheid nemen van je geliefden. Van iedereen die je lief is. Afscheid nemen van het leven dat vak zoveel moois geeft. Het is ook de definitieve balans opmaken. Wat heb ik van mijn leven gemaakt? Wat laat ik achter? Wat herinneren mensen om mij heen, kinderen, kleinkinderen, ouders zich van mij? Sterven is God ontmoeten. Het is ons gezet te sterven en daarna het oordeel. Het oordeel van de allerhoogste, heilige Rechter dat beslist over hemel en hel wordt dat uitgesproken.

Om dat op een goede manier te kunnen. Als Jacob. Jacob, die eerst zijn zoon roept om zijn begrafenis door te spreken. Dan tegen zijn kleinkinderen getuigt wie de HEERE voor hem is geweest. En tenslotte al zijn kinderen toespreekt en dan zelf uitroept: op Uw zaligheid wacht ik, HEERE. Zo zou het moeten. Zo is sterven echt zoals het hoort.

Daar mag je je gerust op voorbereiden. Als je even denkt aan een examen, een concert, een wedstrijd. Heel verschillende dingen, maar ze hebben gemeenschappelijk, het zijn belangrijke dingen en daarom bereidt je je voor. Oefen je van tevoren. Zouden we dat dan niet op het sterven doen? Nog los van het gegeven dat we ook zo plotseling kunnen sterven dat er geen tijd meer is op het laatste moment om ons erop voor te bereiden. Dat moeten we blijkbaar eerder doen. Vanavond. En wij letten dan op Jacob

En God geeft daar ook gelegenheden voor. Bepaalde gelegenheden roept Hij ons om ons te oefenen. Als iemand sterft, een geliefde van ons. Dan roept God: en jij, en u, bent u er al in geoefend? Aan het eind van een jaar roept God. Het eind van een jaar doet denken aan het eind van ons leven: oefent u. Aan het eind van een week. Roept God: oefent u voor het eind van uw leven. Aan het eind van elke dag roept God: eens komt het eind van uw leven: oefent u.

Het eind van een leven, het eind van een jaar, het eind van een week, het eind van een dag: oefenmomenten. Om te

leren sterven. Zo ook vanavond. Als iemand zegt: dat heb ik eigenlijk nog helemaal niet aan gedacht dit jaar, dan zeg ik van Godswege: doe het dan nu.

En we gaan daarvoor in de leer bij Israel, aartsvader Jakob vanavond. Hoe bereidt hij zich voor op het sterven? Hoe oefent hij zich om te sterven? Als hij 147 jaar oud is, roept hij zijn zoon Jozef bij zich. En hij bespreekt met Jozef enkele zaken rond zijn begrafenis. Hij zegt Jozef hoe het hebben wil: in Kanaan wil ik begraven worden. Nee, niet in Egypte waar ik 17 jaar gewoond heb en waar jullie wonen, maar in Kanaan. Dat wil ik.

Dat kan heel nuttig zijn. Om enkele dingen rond je begrafenis aan je kinderen te vertellen. Vooral als je denkt: leven mijn kinderen wel uit het Woord? Of als je vreest: mijn kinderen kunnen nog wel eens onenigheid krijgen over bepaalde dingen. Kijk, je moet ook niet alles willen blijven bepalen tot na je sterven toe, maar enkele hoofdlijnen of aangelegen punten: spreek ze uit, leg ze vast voor het te laat is.

1 geweest

Zo wilde Jozef dus die begrafenis in Kanaan. Dat was voor hem het meest aangelegen punt. Daar lagen zijn ouders, Izak en Rebekka, en grootouders, Abraham en Sara, begraven. Bij hen wil hij ook begraven worden. Maar dat is niet hét punt. Hét punt is dat Jakob wil laten blijken: daar horen wij. In Kanaan. Dat land heeft God beloofd. We hebben het wel goed in Egypte, meer dan goed, maar dit is niet ons vaderland. God heeft Kanaan beloofd. En eens, eens brengt God ons daarheen terug. Egypte is maar tijdelijk. Kanaan is blijvend ons beloofd.

Dat is het: dat je achter laat voor je nageslacht of mensen om je heen: dit land is ons thuis niet. Deze wereld is ons blijvend goed niet. Wij zoeken en verwachten de toekomst. Het vaderland van het hemels Kanaan. Wij leven hier, maar het vaderland is boven. Hier zijn we voor een tijd, maar Kanaan is eeuwig. God haalt Zijn kinderen eens binnen in het hemels Kanaan.

Dan kun je sterven. Als je dat aan je nabestaande hebt achtergelaten. Die boodschap: God haalt al de Zijnen eeuwig thuis. En de vermaning: hier is tijdelijk, hier is het vreemdelingschap, het eeuwige is blijvend. Wijst ons leven in die richting? Vader, moeder, mijn man, mijn vrouw, opa en oma die wezen naar de eeuwige dingen. Die wezen op het vergankelijke van dit leven, en op de waarachtigheid van God en Zijn heil? Laten we dat achter?

Oefenen we ons daarin. Aan het einde van een leven van een geliefde. Wat een zegen als onze geliefde daarvan iets heeft achter- gelaten. Een heenwijzing. En wij, wat laten wij achter? Wijst ons leven naar boven, of naar beneden?

Oefenen we ons daarin. Aan het einde van het jaar. Lees Psalm 90 in het gezin. Laat in alle huizen van onze gemeente rond 10 voor 12 deze Psalm klinken. In het gezin, samen, of alleen. En wijs op de eeuwige dingen. De wereld gaat voorbij met haar begeerlijkheid, maar wie de wil van God doet blijft in eeuwigheid.

Aan het einde een week. Elke zaterdagavond. God roept om ons te oefenen in het sterven. Te bedenken dat alles hier voorbijgaat en dat Gods belofte blijft in eeuwigheid. Dat valt in het cafe niet mee denk om daaraan te denken. En op heel wat verjaardagsvisites ook niet. En als je pas rond middernacht thuiskomt ook niet.

Aan het einde van elke dag: sta eens stil: weer een dag voorbij. Zo gaat alles hier voorbij. Weer een dag dicht bij de eeuwige dingen van God.

Hoeveel gelegenheden lieten we al voorbijgaan? Gelegenheden om iets na te laten? Om heen te wijzen? Hoeveel gelegenheden reden we gewoon door? Niet denken aan sterven, gewoon doorgaan. Hoeveel knipperlichten al genegeerd? Knipperlichten voor de T-splitsing van het sterven. Daar gaan we óf voor eeuwig naar links (de hel), óf voor eeuwig naar rechts (de hemel).

2 getuigd

Nadat Jakob dit heeft besproken met Jozef duurt het toch nog een voor hij echt stervende is. Want pas later, enkele weken of maanden, krijgt Jozef bericht: je vader is echt erg ziek, ik zou maar eens naar hem toegaan. En Jozef neemt zijn 2 zonen mee: Manasse en Efraim. Dus twee kleinkinderen van Jakob. Dat is dus wel goed om te doen: om je kinderen mee te nemen als je ouders gaan sterven. Zodat grootouders hun kleinkinderen nog zien en afscheid kunnen nemen. Dat kan onvergetelijk zijn, dat kan tot eeuwige zegen zijn. Vooral als dat gaan mag zoals bij Jakob. Want als Jakob zijn twee kleinzoons ziet, en hij voelt zijn levenseinde naderen, dan welt zijn hart open. Dan bidt hij voor hen. Dan smeekt Hij de Heere hen te zegenen. Want zegt Hij, de Heere, dat is de God, Die mij gevoed heeft van dat ik was tot op dezen dag, en de Engel Die mij verlost heeft van alle kwaad.

Dan laat Jakob een getuigenis achter. Tegen zijn kleinkinderen. Dan zegt hij Wie God voor hem geweest is. We denken even na. Jakobs leven van dat hij geboren was tot nu toe. Jakob: die Ezau het eerstgeboorterecht aftroggelde. Die vader Izak bedroog met die geitevelletjes op zijn armen. Die moest maken dat hij wegkwam want Ezau zou hem doodgeslagen hebben. Die Bethel kreeg waar God de hemel opende. Die werkt en zwoegde bij Laban en daar zelf bedrogen werd. Die terugging naar Kanaan na 20 jaar. Die bij de Jabbok God tegenkwam, al worstelend. Die zijn vrouw Rachel moest begraven. Die zijn zoon Jozef verloor. Niet anders wist dan in elk geval. Na 13 jaar weer Jozef zag in Egypte en nu 17 jaar in Egypte woonde. Eén mensenleven.

En heel mijn leven door heeft God mij gevoed. Letterlijk: als Herder geleid. Als Herder. Zoals een Herder zijn schapen leidt naar eten en drinken. Opzoekt als ze afdwalen, beschermd als er roofdieren komen, in tijden van ziekte en zwakte sterkt en verbindt. Zo heeft God mij geleid: opgezocht als ik wegdwaalde, het geloof gevoed als het wegwijnde, beschermt tegen de satan, gesterkt en getroost in aanvechting. Altijd weer, een leven lang. En Hij heeft mij verlost van alle kwaad. Het kwaad van de zonde: Onzuiverheid naar Ezau, bedrog van Izak. Van de gevolgen van dat kwaad. Verdreven, weggejaagd, geen schijn van kans meer op de zegen. Maar in Pniel verloste God. Hij worstelde en gaf Jakob de zegen op het gebed. Verloste Jakob van zijn inbeelding, zijn schuld, zijn ellende. Zo verlost God. Hij brengt je op je knien. Hij leert je zien dat het doodloopt. Hij leert je smeken om genade. Hij verlost omdat Hij mij heeft gekocht. Als de goede Herder Die Zijn leven stelt voor de schapen. Kent u Hem zo?

Dat is de God, Die in de prediking ons verkondigd is. Deze Heiland is ons verkondigd. Zo goed als een Herder, zo genadig en machtig als een Verlosser. Hem te kennen is zo rijk en het beste. En als je Hem niet kent, dan ben je als een schaap zonder Herder. Midden op het veld. Elk moment kan de duivel, de dood je aangrijpen en wegvluchten voor eeuwig. En toch, nog zoekt de Herder je.

Het komt nu uit bij Jakob. Mijn jongens, Manasse, Efraim. Dit is God, zo is God. Jongens, dien Hem toch. Ken Hem toch. Hij voedt en leidt, Hij verlost en redt. Hij zoekt op en zegent. Ik zou er een boek van kunnen schrijven hoe goed de HEERE is.

Hebt u dat al tegen uw kleinkinderen gezegd? Tegen uw kinderen, tegen uw geliefde, tegen je vrienden? Ja, zegt u misschien ik kan dat niet zo mooi. Ik zou dat nooit zo goed

kunnen verwoorden. En dan ga ik nog huilen ook en kom ik er niet uit. Is dat erg? Als je het zegt wat kreupel en wat krom? Als je wat snikt en snottert? Of zou dat juist het echte onderstrepen? Moeten we leren klein te worden en onze hoogheid af te leggen door recht ons leven en recht ons hart te zeggen Wie de HEERE voor ons is geweest?

Oefenen om te sterven. Als een geliefde is overleden. Zou dat misschien het moment zijn om je hart eens te uiten?

Aan het einde van een jaar. Terugblikken wie de HEERE voor je is geweest voor iedereen die in huis is. Neem daar eens tijd voor, zoek en bid om een gelegenheid. Misschien wel rond half 12 vanavond. Of aan de koffie straks.

Aan het einde van een week. Sta eens stil als gezin. En valt er nou niks te zeggen over Wie de HEERE is geweest?

Aan het einde van een dag. Denk eens na: HEERE, wie bent U vandaag voor mij geweest? Wat een herderlijke zorg, dat kan ook kastijdend zijn. Wat een verlossing van alle kwaad in mijn hart.

Wat laten we achter? Wat is onze nalatenschap?

En er zijn er in de kerk, ook kleinkinderen, die het net als Manasse en Efraim zo van hun grootouders hebben gehoord. Je weet het wel, wie de HEERE voor je opa of oma is geweest. Ze hebben het gezegd. Dien toch deze God, Die mij zo heeft geleid. En wat deed je ermee? Van Gods wege herinner ik je eraan. Wat deed je ermee? Of loop je nog als schaap, in levensgevaar?

3 gehunkerd

Dan roept Jakob al zijn zonen tot zich. Hoofdstuk 49. En hi wil ze, voor zijn dood, alle 12 spreken. Eén voor één profeteert Jakob wat er met hen en hun nageslacht gebeuren zal. Dat kunnen wij niet, maar het is wel goed om voor ieder een apart woord te hebben. En dat kan voor de een zegenend zijn en voor de ander waarschuwend, net als Jakob. Dan roept Jakob het uit, zo midden tussen een woord voor Dan en Gad in: Op Uw zaligheid wacht ik HEERE.

Zaligheid. Redding, verlossing, heil. Zeg maar: op de hemelse heerlijkheid wacht ik. Op de zaligheid die mij bereid is. Want Gods heil is niet beperkt tot dit leven en tot één leven. Gods heil is eeuwig zalig leven. Eeuwig met de Heere zijn. Eeuwig in Hem verblijd, zonder zonde, eeuwig Hem loven en alles vanzelf en spontaan en voluit. Jazeker, daar wacht Jakob op. Maar hij bedoelt meer. Want God belooft meer. Jakob

bedoelt ook te zeggen: al de beloften van God. ik wacht er nog op, nog steeds op. Dat de Messias komen zal. Dat Zijn rijk komen zal. Dat al Gods beloften vervuld worden. Nieuwe hemel en nieuwe aarde. God heeft nog zoveel meer te geven. Na een leven van genade, is er nog maar zo'n klein stukje weggegeven. Is er nog zo'n heerlijkheid over. Zaligheid. Al Gods beloften. Een eeuwigheid lang. Voor mij, voor heel Zijn Kerk, voor heel de schepping. God heeft nog zoveel meer!

Zo is God. De duivel heeft niks meer te geven en te bieden als je sterft. Wat heeft hij dan nog voor een mens? Ja, zegt men, een sterretje aan de hemel, een plekje op een roze wolk waar het leven gewoon verder gaat. Ja, niks, dood is dood. Ja, niet aan denken, weg met dat getob, gewoon leven en blijven leven. Geloof jij het? Hij liegt. Satan heeft niks meer als je sterft. Hij sleept je mee met behagen in de poel die brandt van vuur en sulfere.

Maar God..... Die heeft zoveel nog te bieden. Zaligheid. Uw zaligheid zegt Jakob. Hoort u dat? Op Uw zaligheid wacht ik. Ja, op mijn zaligheid, dat is God zij dank ook waar. Maar het is Uw zaligheid. Het heil door God bereid, van God afkomstig. En als Jakob dan zo zijn kinderen ziet. En het leven van zijn kinderen, wat kun je dan veel van jezelf terugzien. Zonden van jezelf in je kinderen. Nalatigheden van jezelf als je je kinderen ziet leven. Te weinig ze opgevoed, te weinig oog voor hun ziel gehad. Het golft zomaar op je af: zoveel schuld aan mijn kant. En als je terugziet op je leven, in het oog van het sterven, al je tegenkating, al je zonden, al je schuld. Als de zaligheid van mij moest komen. Door mij bereid, door mij verdiend moest worden..... Uw zaligheid. Door de Vader bedacht. Door de Zoon verdiend. Door de Geest toegepast en in je gebracht. Uw zaligheid. Daarom kan het. Voor Jakob, voor u, voor jou. Omdat Hij door de drieenige God is bereid.

En op Uw zaligheid wacht ik. Dat betekent allereerst: steun ik, bouw ik. Op niets anders kan ik steunen. Durf ik steunen. God legt hem kant en klaar voor uw levensschip neer en gereed. Stap over. Uw levensschip bezwijkt, zakt weg, stort in. Werp u met Jakob en zoveel miljoenen anderen op Gods zaligheid neer. Dat houdt het!

Op Uw zaligheid wacht ik. Dat betekent ook: wacht ik nog steeds. Door de tijden heen, door de strijd heen, door de pijn heen. Door alles wat nog niet vervuld is heen, wacht ik en blijf ik wachten. Door alle aanvechting heen. Blijven wachten, al duurt het lang.

Op Uw zaligheid wacht ik. Dat houdt ook in: naar Uw zaligheid verlang ik. Hunker ik. Voor mijzelf, voor heel Uw Kerk, voor heel Uw schepping. Voor Uw eer en Naam. Het volmaakte. Mijn leven vol voor U en van U. Uw heerlijkheid vol en glanzend voor eeuwig. Wanneer komt die dag?

Oefenen om te sterven. Aan het einde van het leven van een geliefde. En ik, hoe sta ik ervoor? Wacht ik op Uw zaligheid? Steun ik, wacht ik en verlang ik naar Uw zaligheid alleen?

Aan het einde van een jaar. Als straks het einde der tijden daar is. Wat verwacht ik dan? Als het einde van mijn leven daar is: wat verwacht ik? Heb ik iets te verwachten? Van God?

Aan het einde van een week. Sta eens stil. Weer een week verder. Dichter bij de eeuwigheid. Steun, ik, wacht ik en verlang ik naar Uw zaligheid?

Aan het einde van elke dag. Voor het slapen gaan. Als ik niet meer wakker word, wat dan? Heb ik iets te verwachten? Steun ik, wacht ik, verlang ik naar Uw zaligheid?

Wie zich zo oefent die laat wat na, die laat echt wat na. In huwelijk, gezin, of/en gemeente. Stervenskunst: een roeping voor het leven.

Amen